

Abstract

Ang koleksiyon ng mga tula ay tungkol sa pagkalat ng mga kuwentong walang batayan, tsismis at fake news. May piyesa rin tungkol sa kung paano nagmula ang mga tsismosa, ang masamang epekto sa ibang tao, o piyesang makapagbibigay ng kaunting linaw kung bakit nagagawa ng ibang magkalat ng balita. "Marites" ang bagong termino sa mga tsismosa. At ginamit itong tuntungan ng koleksiyong ito.

Keywords

multo
saksi
tabil
lambat
anino

English title

Gossip, or, the Many Shapes of Marites

SITSIT, SI MARITES SA PAG-IIBANG ANYO

FRANCISCO ARIAS MONTESEÑA

MULTO

Nagpapalaki ng mga multo ang kapitbahay.
At nang malaki na'y lumilipad at dumadapo

Sa mga bubong ng bahay. Lumiligid sa bakuran
Ng iba't tumutuklas ng mga balita. Minsan

Ay nag-aanyong sinampay at nakahilera
Sa pagbabantay. Nang kumalat ang tsismis

Sa pagbubuntis ng isang birhen,
laksa ang pumansin.

Itinuro ang multo na siyang salarin, kaya't
Nang isilang ang sanggol, dumagsa ang haka

Sa lawas at anyo ng bagong silang. "May
Tatawagin ba tayong bagong mesiyas?"

Umuwi sa nagpalaking kapitbahay ang mga multo.
Ang itinurong ama'y nagbigti sa kawad ng sampayan.

Huminto ang mga dagundong sa bubungan.
Nagtago sa bibig ng kapitbahay.

SAKSI

Siya ang matang hinahasa ng talukap.
Siyang nakamata sa sarap at saklap.

Siya ang abuhing buhok, korona ng may gulang.
Siyang putong sa biyaya't parusa ang bigat.

Siya ang sikmurang dinadapil ng balita.
Siyang lumalamon sa di masikmurang alimura.

Siya ang taingang dumidinig sa daing.
Siyang balon ng mga lunggati at lihim.

Siya ang kalendaryong di na maibalik ang mga araw.
Siyang may pulang petsa sa pangangalikaw.

Siya ang pusong lupos ng panibugho.
Siyang handang pumatay sa ngalan ng pagsuyo.

Siya ang maling balitang bumabago sa kuwento.
Siyang salarin sa mga akda ng mabubuting tao.

TABIL

Papel ang kaniyang dilang hindi nauubusan
Ng nakasulat. Hindi napupunit sa bigat
Ng mga kuwento na kailangan agad na maikalat.
Historyador siyang hindi nakakaligtaan
Ang mga petsa, lugar, hugis, mukha,
Amoy, lasa, at hipo sa lahat ng dumadaan
Sa kaniyang pandama. At may dagdag
Na kulay ang lahat ng sinasabi sa iba.
Nagagawa niyang ngumiti kahit hatid
Ay kunot ng noo sa nakababatid sa tunay
At lamang ang hindi sa kaniyang hinahabi.
Mabuti pa ang ahas na alam ng kaharap
Na may kamandag kaya't nakapag-iingat.
Mabuti pa ang magnanakaw na tukoy agad
Ang hahablutin kaya't nagtitira ng hindi na
Kaya pang buhatin. Ngunit sa tulad niya,
Anong pagkawasak pa ang kayang dalhin
Ng may lasong salita. Parang kulay bahaghari
Ang lason sa dila. Unti-unting gumagapang
Sa litid at ugat ng biktima. Nag-iiwan
Ng bakas sa buto, habang siya'y tuloy pa rin
At walang pakialam sa masasaktan.

LAMBAT

Nasa pagitan ng mga salita ang mumunting liwanag
Na hindi kayang ihambing sa lumi ng ningning ng buwan.
Makislap na tila pintig ng pusong ayaw sumalpok
Sa ingay ng daigdig. Narito ang katahimikang hanap
Sa mga sarili. Pagliligtas ng bait. Ang hangganan at pader
Sa ating harap, tanda ng tama na at pagtatama.
At paano ba mag-ingat sa pagsasalita?
Isa-isahing bihisang ang mga titik ng unawa.
Tila siyap ng bagong sisiw sa kapipisang itlog sa pugad,
Mahinay na lawiswis ng mga kogon sa parang,
Mga basang dahon mula sa hamog ng umaga.
Ganito hinahasa ang salita, sa panaginip.
Na iniingatang parang supling, nililinisang lagi.
Sa pamumutawi ay walang sinasaktan.
At sa oras na magisnang hindi banal ang dila,
Huwag ding asahang laging may nakapatong
Na ostiyang bagong basbas sa misa. Hindi
Ganito ang naturalesa ng bibig. Ngunit kaya
Ang magpigil. Kaya natin ang magtimpi.
Wala sa dila ang dulas. Wala sa bibig ang bitag.

ANINO

Kung kayang salubungin ang titig
ng may katawan, umaahon
ang kagustuhang kumawala
at maging kaniyang sarili.
Kaya gumawa ng alingasngas
ang anino't ikinalat ang lihim
ng may katawan. Ipinagyabang
ang hawak na resibo ng kahinaan
at karuwagan. Nalunod
ang may katawan sa kahihyan.
Akala ay kaibigan ang lawas
ng kaniyang anyo. Na masaya ito
na siya ay ginagaya at sumusunod
sa bawat niyang kilos. Ganoon pala
kapag lumalabas ang dumi
ng kamay ng sariling anino.
Humuhugis ito ng sarili sa dusa ng iba,
kahit ang pinakamalalapit sa kaniya.
Walang mababakas na pagluha.
Ngunit nagkakamali ang anino
na sa pagbubuo niya
ay may kailangang madurog.
Dahil kung mawawala ang may katawan
ay kasama siya sa paglalaho.

MEDUSA

Gumagapang sa lansangan
ang mga balita.

Sumisingasing
at hindi mapigilang lumabas

sa mga lungga.
Ginagawang bato

ang puso ng biktima't
pinipigilang mag-asal-tao.

Ang lahat daw
ay utos ni Medusa.

Kailangan niya
ng kasama sa pagdurusa.

Ganito ang anyo ng kalungkutan
sa kaniyang mga mata.

Sumpa.
Kaya't ikalat ang balita.

Lahat ay kailangang
maging bato.

Lahat ay kailangang
maglaho ang pandama.

Mas mainam ito
Sa dahas ng panahon.

Mas mabuti nang di
maramdaman

Ang paghuhunos
ng balat ng daigdig.

LAHI

Narinig ko sa kuwentong nagmula
sa lahi ng mga ibon ang mga tsismosa.
Noon ay may mga pakpak sila't
lumilipad, dumadapo sa mga bubong
at sanga. May mga balahibo
mula ulo hanggang paa, may matalas
na kuko at tuka, ngunit walang dila,
kaya inihuhuni ang nais sabihin
at ibalita. Sa linaw ng mga mata
ay walang nakaliligtas na eksena,
lalo't nasa itaas sila at ang daigdig
ay naikukulong sa kanilang tanaw.

Ngunit may kalam ang kanilang puso
na hindi mabigyang-hubog ang mga salita.
Pasakit ang gutom na kay raming
nais sabihin na hindi maibalita.
Paano maiintindihan ng kausap
ang mga huni at siyap?

Kaya't kaluluwa ay isinanla
sa Diyos ng mga Balita.
Humiling ng dila. 'Yong matalim.
'Yong kayang magpabagsak
ng isang lungsod sa mga salita.
Pinag-anyo sila ng bathala
sa wangis ng mga tao. Nakipamuhay.
Paglaon ay nalimot ang lahi
at itinuring ang mga sariling tao.
Bumuo ng mga pamilya.
Naging mga magulang.

May mga hindi nagbago.
Malinaw ang mata sa mga eksena ng iba,
matalas ang tainga, laging nasa iba
ang pansin. Kinakati kung hindi agad
maibalita sa iba, na may dagdag
na istorya. Aywan kung bakit
doon sila maligaya.

Ngayong may dilang nagbabayubay
sa hilahil sa mga biktima
ng kanilang sitsit at satsat,
hindi ko batid kung kasama
sa pagiging wangis-tao
ang pagkabuo ng konsensiya.

Narinig kong galing sa lahi ng ibon
ang mga tsismosa. Nanunuka
nang bigla. Araw-araw nagbubuhol
ng mga haka at nagpupugad
ng gambala. Hanggang sila'y
maging lubos na tao na wala
pa ring ipinagbago.